

Landegem, 28 januari 2017

Aan Minister Koen Geens,
FOD Justitie,
Waterloolaan 115,
1000 Brussel

Betreft: de deelname van de FOD Justitie aan het EU "Law-Train" project

Geachte Minister,

De deelnemers aan deze tussenkomst – 482 professoren en onderzoekers van alle Belgische universiteiten en intellectuelen, alsook 190 kunstenaars en cultuurwerkers (zie de lijsten in bijlage) – hebben de eer uw aandacht te vragen voor de ethische en juridische bezwaren die, onzes inziens, moeten ingebracht worden tegen de deelname van de FOD Justitie aan het *Horizon 2020* project "Law-Train" (Project ref.: 653587). Het project wordt gecoördineerd door de Israëliische Bar-Ilan Universiteit (Prof. Sarit Kraus) en telt onder zijn partners het Israëliische Ministerie van Openbare Veiligheid, i.c. de Israel National Police. Het project beoogt transculturele ("*cross cultural*") ondervragingsmethodes en -training te optimaliseren. Zie in het dossier de "*Proloog*".

Onze bezwaren:

1. In de recente Resolutie 2334 van de VN Veiligheidsraad heeft de internationale gemeenschap Israël's bezettings- en koloniseringspolitiek eens te meer streng veroordeeld als "*a flagrant violation under international law*". Wat in het bijzonder bezet Oost-Jeruzalem betreft, moet worden vastgesteld dat de Israëliische Staat in versneld tempo doorgaat met de systematische judaïsering ervan, onder meer met de sloping van Palestijnse woonsten en wijken, inclusief de verplaatsing van honderden Palestijnse inwoners, ten gerieve van de uitbouw van nieuwe Joodse kolonies. Met hetzelfde doel heeft de bezettingsmacht de voorbije jaren ook eigen nationale civiele instellingen naar Oost-Jeruzalem overgebracht. Het betreft bijvoorbeeld het Ministerie van Openbare Veiligheid en het hoofdkwartier van de Nationale politie, partners in "Law-Train", alsook het Ministerie van Wetenschap en Technologie. De minister van dit laatste heeft er samen met Mevr. Catherine Ashton in juni 2014 het EU-Israël R&D Associatieakkoord "*Horizon 2020*" ondertekend. Dergelijke diplomatieke samenwerking met Israëliische nationale instellingen gevestigd in Bezet Gebied, hoewel toegelaten door de 2013 EC *Richtlijnen*, is naar onze mening wel degelijk in strijd met het internationaal recht: de Conventie van Genève, art. 46, par. 6, en vele resoluties van de

Veiligheidsraad (bv. resolutie 465). Tevens wordt met de deelname van de Nationale politie een onderdeel van de "Law-Train" onderzoeksactiviteiten feitelijk gelokaliseerd in Bezet Gebied – wat wél in strijd is met de EC-regelgeving. *Voor meer details verwijst ik u graag naar ons dossier in bijlage, hoofdstuk 1.*

2. Het Israëliësche Ministerie van Openbare Veiligheid beschikt voor het afdwingen van "orde en veiligheid" over politiediensten (waaronder ook de zgn. Border Police) en de Gevangenisdienst (IPS). Voor hun optreden tegen de Palestijnse bevolking, in Israël zelf en in de Bezette Gebieden, zijn deze diensten reeds herhaaldelijk aangeklaagd wegens zware schendingen van het internationaal humanitair recht, onder meer door de VN (bv. de Commissies tegen Foltering, tegen Racisme e.a.) en door tal van ook internationale mensenrechtenorganisaties. Voorwerp van grote bezorgdheid is steeds het feit dat bij de repressie, arrestatie, opsluiting en ondervraging van Palestijnse volwassenen én kinderen die diensten zich samen met het leger stelselmatig schuldig maken aan racisme, excessief geweld, mishandeling en foltering, terreur, collectieve bestraffingen, buitengerechtigde executies e.a. De deelname daarom van het Ministerie aan een Europees onderzoeksproject helpt praktijken legitimeren en normaliseren die gelijkstaan met internationale misdrijven. *Zie de hoofdstukken 4 en 5 in het dossier waar deze misdrijven gedocumenteerd zijn.*

3. Het project, zoals gezegd, wilt "transculturele" ondervragingscompetenties optimaliseren ten dienste van de strijd tegen de internationale misdaad. De mogelijkheid, nochtans, dat bekomen technieken ook zullen aangewend worden ten gerieve van een grotere "efficaciteit" van zogenaamde "anti-terrorisme" ondervragingen van Palestijnse gedetineerden (in 2016 waren zij met niet minder dan 7.000, waaronder ruim 400 kinderen), kan niet uitgesloten worden. Wel integendeel, gelet op de vermelde praktijken van de verschillende diensten van het Ministerie van Openbare Veiligheid, mag dat als meer dan waarschijnlijk worden beschouwd. *Zie hoofdstuk 3 in het dossier.*

4. De "Ethische Richtlijnen en Procedures" van het project vereisen uitdrukkelijk "dat elke partner de wetten en reglementen respecteert van de andere deelnemende partnerlanden", een vereiste die verder bestempeld wordt als "fundamenteel voor het verloop van het project". Welnu, zoals aangeklaagd door onder meer het UN Committee for the Elimination of Racial Discrimination (CERD), is raciale of etnisch-religieuze discriminatie ten nadele van "non-Jews" in Israël diep verankerd in de Israëliësche wetgeving en instellingen. Doordat het "Law-Train" project de partners het recht ontnemt op vrijheid van mening en meningsuiting, maakt het de Europese partners de facto medeplichtig aan de politiek van schendingen van het internationaal recht en de mensenrechten. *Zie het dossier, hoofdstuk 2.*

5. De "ethische controle" van het project door de Europese Commissie en de Katholieke Universiteit Leuven, heeft zich vooral toegespitst op de

methodologische deontologie van het onderzoek *op zich*. Zeker in het geval, nochtans, van een onderzoek dat betrekking heeft op politionele technieken en praktijken, kunnen we slechts tot een fundamentele ethische evaluatie van een project komen indien het gesitueerd wordt binnen de maatschappelijke context van het land waarin het geconcipeerd is en georganiseerd wordt. In het geval van "*Law-Train*", gecoördineerd door een Israëlische universiteit die nauwe banden onderhoudt met de veiligheidsdiensten (de Shin Bet), en gestoeld op de actieve medewerking van Israëlische ordestrijdkrachten, is die context er onvermijdelijk een van onderdrukking en ontmenselijking van de autochtone bevolking.

Geachte Minister, alle deelnemers aan deze tussenkomst zijn diep begaan met het tragische lot van het Palestijnse volk en de mensonwaardige levensomstandigheden die hen sedert bijna reeds een halve eeuw met politioneel en militair geweld worden opgelegd. In het raam van wat de Israëlische journaliste, Amira Hass, bestempelt als Israëls "*policies of cruelty*", heeft het dagelijkse optreden van de ordestrijdkrachten een doorslaggevende impact. Er wordt ons weliswaar verzekerd dat de Europese Unie een aanhoudende dialoog voert met de Israëlische autoriteiten, dialoog die zich onder meer richt op een aantal Europese bekommernissen inzake de mensenrechten, bv. wat folterpraktijken tijdens ondervragingen betreft (zij zijn zeer onlangs nog beschreven door een aantal Israëlische ondervragers zelf). De realiteit op het terrein, echter, laat slechts één rationele conclusie toe: dat in hoofde van de Israëlische politici dialoog en overleg niet meer zijn dan een voorwendsel dat toelaat de regels van het internationaal recht al maar verder met voeten te treden, tegen alles en iedereen in. Dat de EU zich in haar "*hechte*" relaties met Israël laat voorstaan op haar fundamentele ethische principes, kan door de rest van de wereld moeilijk anders begrepen worden dan als hypocrisie.

Geachte Minister, een Belgische samenwerking met het Israëlische Ministerie van Openbare Veiligheid, i.c. de Israëlische politie, is noch ethisch noch juridisch verdedigbaar. Wij roepen u met aandrang op het voorbeeld te volgen van de Portugese autoriteiten en de Belgische FOD Justitie uit dit hogelijk betwistbare project terug te trekken. Dergelijke terugtrekking zou een signaal zijn aan de Israëlische bewindvoerders dat Europa, en in het bijzonder België, niet langer het inhumane optreden wil aanvaarden van hun orde- en veiligheidskrachten (een optreden dat ook regelrecht in strijd is met het Artikel 2 van het Europees-Israëlische Associatieverdrag). Ook hier geldt het adagium: "*geen woorden, maar daden*". Nu de VS-politiek een radicale wending neemt, zal het respect van het internationaal recht wat Palestina betreft, meer dan ooit de verantwoordelijkheid zijn van Europa.

Er moet een halt worden toegeroepen aan het onrecht waarvan Palestijnse kinderen, vrouwen en mannen sedert decennia het slachtoffer zijn. Met de betrachting daaraan een bijdrage te leveren, hoe bescheiden ook, hebben wij

ons niet willen beperken tot algemeenheden maar hebben ook een gedocumenteerd dossier samengesteld dat u hier in bijlage vindt.

Met dank voor uw aandacht en een positief antwoord op onze verzuchtingen verhopend, verblijven wij

met achtingsvolle groeten,

Het Organisatiecomité: Prof. Marie-Christine Closon (UCLouvain), Prof. Patrick Deboosere (VUBrussel), Prof. Lieven De Cauter (KULeuven), Em.Prof. Herman De Ley (UGent), Lieve Franssen (dirigent Brussels Brecht-Eislerkoor), Carl Gydé (director CAMPO), Prof. Perrine Humblet (ULBruxelles), Prof. Marc Jacquemain (ULiège), Raven Ruëll (metteur en scène).

Voor het Comité,

Herman De Ley,
Em.Prof. van de Universiteit Gent,
Kasteellaan 12, 9850 Landegem,
Tel. 09 282 50 52,
email: herman.deley@ugent.be

Verlenen hun steun aan deze tussenkomst:

(a) Academische Lijst:

Ahmed Abdallah, postdoc (UGent) ; Ludo Abicht, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Marco Abramowicz, assistant retraité (ULB) ; Johan Ackaert, Prof. (UHasselt) ; Dirk Adriaensens (z. ond.) ; Karolien Aelbrecht, assistent (UGent) ; Bissan Ahmed, dr.ass. (ULB) ; Mateo Alaluf, Prof.Ém. (ULB) ; Andrea Allemeersch, em. (KHLeuven) ; Marie-Louise Andreux, Prof. (I.Saint-Luc) ; Jan Annaert, Prof. (UAntwerpen) ; Lieven Annemans, Prof. (UGent) ; Karel Arnaut, Prof. (KULeuven) ; Paul Aron, Prof. (ULB) ; Jean-François Bachelet, Prof. (ULiège) ; Jean-Pierre Baeyens, Prof. (VUB) ; Guy Bajoit, Prof. (UCL) ; Adrienne Bárdos-Féltoronyi, Prof.Ém. (UCL) ; Nicolas Bárdos-Féltoronyi, Prof.Ém. (UCL) ; Raoul Bauer, Prof.Em. (KULeuven) ; Tom Beckers, Prof. (KULeuven) ; Luce Beekmans, Dr. (UGent) ; Joachim Ben Yakoub, onderzoeker (UGent) ; Pierre Bergmann, Prof.Ém. (ULB) ; Thomas Berns, Prof. (ULB) ; Jean-Louis Berwart (advocaat) ; Berber Bevernage, Prof. (UGent) ; Serge Bibauw, researcher (KULeuven) ; Monique Biesemans, Prof.Em. (VUB) ; Jaak Billiet, Prof.Em. (KULeuven) ; Kjell Bleys, teaching assistant (UGent) ; Jan Blommaert, Prof. (UTilburg/UGent) ; Koenraad Bogaert, Dr. (UGent) Annie Boone, Prof.Em. (VUB) ; Stephen Bouquin, Prof. (Evry - Paris Saclay) ; Sarah Bracke, Prof. (Harvard U/VUB/UGent) ; Herman Braet, Prof.Em. (UAntwerpen/KULeuven) ; Marjet Brangers, docente (VSPW-Gen) ; Geraldine Brausch, doctorante

(ULiège) ; Eva Brems, Prof. (UGent) ; Jean Bricmont, Prof. (UCL) ; Maurice Bruynooghe, Prof. (KULeuven) ; Jacques Bude, Prof.Ém. (ULB) ; Jan Buelens, Prof. (UAntwerpen) ; Martin Buysse, Prof. (UCL) ; Ana Cabal Rodriguez, researcher (UAntwerpen) ; Beatriz Camargo, chercheuse (ULB) ; Hendrik Cammu, Prof. (VUB) ; Guy Campion, Prof.Ém. (UCL) ; Marie-Louise Carels, chercheuse retr. (ULiège) ; Anais Carton, chargée de mission (CBAI) ; Yves Cartuyvels, Prof. (USLB) ; Isabelle Cassiers, Prof. (UCL) ; Bambi Ceuppens, Dr. (Kon.MM-A) ; Paulo Charruadas, FNRS (ULB) ; Tom Claes, Prof. (UGent) ; An Cliquet, Prof. (UGent) ; Marie-Christine Closon, Prof. (UCL) ; Robert Cobbaut, Prof.Ém. (UCL) ; Mieke Coghe, docente (Luca SAGent) ; Dirk Coigneau, Prof. (UGent) ; Willem Cole, Docent (Luca SAGent) ; Eric Corijn, Prof.Em. (VUB) ; Jan Cornelis, Prof. (VUB) ; Trijntje Cornelissens, Prof. (UAntwerpen) ; Bert Cornillie, Prof. (KULeuven) ; Giselle Corradi, Dr. (UGent) ; Stef Craps, Prof. (UGent) ; Hanne Creupelandt, assistent (UGent) ; Andrew Crosby, chercheur (ULB) ; Frans Daems, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Yves D'Asseler, Prof. (UGent) ; Marc David, Prof. (UAntwerpen) ; Luc De Baerdemaeker, Prof. (UGent) ; Sophie Debatty, language teacher (UNamur) ; Daniel de Beer, Prof. (USLB) ; Marco De Biase, Chercheur (ULB) ; Reynout De Bleser (lawyer) ; Filip De Boeck, Prof. (KULeuven) ; Jan De Boever, Prof.Em. (UGent) ; Xavier De Bolle, Prof. (UNamur) ; Patrick Deboosere, Prof. (VUB) ; Emeline De Bouver, doctorant (UCL) ; Ludo De Brabander (z. ond.) ; Marc De Broe, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Pascal Debruyne, Dr. (UGent) ; Loes Debuysere, onderzoeker (UGent) ; Johan De Caluwe, Prof. (UGent) ; Lieven De Cauter, Prof. (KULeuven) ; Alain Deccache, Prof.Ém. (UCL) ; Gaby Deckmyn, postdoc (UAntwerpen) ; Hans Deckmyn, Prof. (KULeuven-Kulak) ; Tom Declercq, assistent (UGent) ; Tom Decorte, Prof. (UGent) ; André Decoster, Prof. (KULeuven) ; Thomas Decreus, onderzoeker (KULeuven) ; Yves De Deene, Prof. (USydney, AU) ; Hendrik Deelstra, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Carine Defoort, Prof. (KULeuven) ; Marianne De Fossé, PhD student (VUB) ; Katrien De Graeve, Dr. (UGent) ; Johan Dehollander, Docent (RITCS) ; Catharina Dehullu, Prof. (UGent) ; Marc De Kesel, Prof. (Saint Paul U, Ottawa) ; Jan Dekeyser, Prof. (KULeuven) ; Sofie De Kimpe, Prof. (VUB) ; Sarah De Laet, chercheuse (ULB) ; Francis Delannay, Prof.Ém. (UCL) ; Herman De Ley, Prof.Em. (UGent) ; Annick Delfosse, Prof. (ULiège) ; Delphine del Marmol, PhD student (UNamur) ; Herman Delooz, Prof.Em. (KULeuven) ; Sarah Delputte, Dr. (UGent) ; Marc Delrez, Prof. (ULiège) ; Jan Gabriel Delrue, Prof. Em. (KULeuven) ; Jan De Maeseneer, Prof. (UGent) ; Hugo De Man, Prof.Em. (KULeuven) ; Gilbert De Mey, Prof. (UGent) ; Marc De Meyere, Prof.Em. (UGent) ; Matthieu de Nanteuil, Prof. (UCL) ; Dominiek Dendooven, historicus (UAntwerpen) ; Gita Deneckere, Prof. (UGent) ; Benoit Depaire, Prof. (UHasselt) ; Michael Depreter, collaborateur scientifique (ULB) ; Serge Deruette, Prof. (UMons) ; Cécile de Ryckel, Prof.Ém. (HE ICHEC-STLouis-ISFSC) ; Robert Deschamps, Prof. (UNamur) ; Gilles-Maurice de Schryver, Prof. (UGent/UPretoria) ; Olivier De Schutter, Prof. (UCL) ; Gérard de Selys, conseiller scientifique (ULiège) ; Florimond De Smedt, Prof. (VUB) ; Brecht De

Smet, Dr. (UGent) ; Chantal De Smet, Prof.Em. (KASK) ; Myriam De Spiegelaere, Prof. (ULB) ; Vinciane Despret, Prof. (ULiège) ; Anne De Sutter, Prof. (UGent) ; Petra De Sutter, Prof. (UGent) ; Nils Detemmerman, researcher (KULeuven) ; Aleidis Devillé, docent (Thomas MoreHS) ; Philippe De Villé, Prof.Ém. (UCL) ; Isabelle Devos, Prof. (UGent) ; Jan De Vos, Dr. (UGent) ; John Devreker, Prof.Em. (UGent) ; Bruno De Wever, Prof. (UGent) ; Ludo De Witte (auteur) ; Jeroen Dewulf, Prof. (UGent) ; Roel Dieltiens, Prof. (Zücher Hochschule der Künste) ; Françoise Digneffe, Prof.Ém. (UCL) ; Anne-Marie Dillens, Prof.Ém. (USLB) ; Jo Dirix, former researcher (VUB) ; Ghaliya Djelloul, assistante/doctorante (UCL) ; Karel Dobbelaere, Em.Prof. (KULeuven) ; Philippe Donnen, Prof. (ULB) ; Ruddy Doom, Prof. Em. (UGent) ; Michael Drennan, Prof. (UGent) ; Colette Duez, Chercheur Qualifié FNRS (ULiège) ; Sophie Dufays, postdoctoral researcher (UCL) ; Valérie Dufour, Prof. (ULB) ; Jan Dumolyn, Prof. (UGent) ; Daniel Dumont, Prof. (ULB) ; Els Dumortier, Prof. (VUB) ; Jos Dumortier, Prof.Em. (KULeuven) ; Hugo Durieux, coörd. BPJ (VUB) ; Yves Eeckhout, Prof.Ém. (UCL) ; Mathias El Berhoumi, Prof. (USLB) ; Christian Eliaerts, Prof.Em. (VUB) ; Jan Engelen, Prof.Em. (KULeuven) ; Paul Everaert, Prof.Em. (UCLeuven-Limburg) ; Nadia Fadil, Prof. (KULeuven) ; Abdessalam Faraj, assistant teacher (ULB) ; Lucien Fastré, Prof. (UHasselt) ; Willem Flámeng, Prof.Em. (KULeuven) ; Katarina Fragoso, doctorante (UCL) ; Alain François, Prof. (ÉRGraphique) ; Bruno Frère, Prof. (ULiège) ; Jean-Marie Frère, Prof. (ULiège) ; Sylvie Gadeyne, Prof. (VUB) ; Pierre Galand, Prof.Em. (ULB) ; Rasha Gamie, researcher (VUB) ; Eric Geerkens, Prof. (ULiège) ; Marc Germain, Prof. (ULille-3) ; Michel Gevers, Prof.Ém. (UCL) ; François Ghesquière, chercheur (ULB) ; Sebastien Gillet, PhD student (UNamur) ; Pierre Gillis, Prof.Ém. (UMons) ; Cécile Giraud, doctorante (UCL) ; Joël Girès, assistant (ULB) ; André Gob, Prof. (ULiège) ; Corinne Gobin, Prof. (ULB) ; Toon Goedemé, Prof. (KULeuven) ; Henri Goldman (auteur) ; Luc Goossens, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Patrick Goubau, Prof. (UCL) ; Jean-Claude Grégoire, Prof. (ULB) ; Marie Gribomont, Dr. (ISFSC, Brx & HEAJNamur) ; Mieke Grypdonck, Prof.Em. (UGent) ; Serge Gutwirth, Prof. (VUB) ; Guy Haegeman, Prof. (UGent) ; Philippe Hambye, Prof. (UCL) ; Malika Hamidi, Dr. (European Muslim Network) ; Maher Hamoud, researcher (UGent) ; Mejed Hamzaoui, Prof. (ULB) ; Dominique Hansen, Prof. (UHasselt) ; Florent Xavier Hardy, physician (ULB, St-Pierre Hospital) ; Rein Haudenhuyse, post-doc researcher (VUB) ; Kristin Hendrickx, Prof. (UAntwerpen) ; Stan Hendrickx, Dr. (UHasselt/PXL-MAD) ; Jan Hertogen (z. ond.) ; Hildegard Heynen, Prof. (KULeuven) ; Terence Honoré, PhD student (UMons) ; Jos Hoogmartens, Prof. Em. (KULeuven) ; Jean-Luc Hornick, Prof. (ULiège) ; Dag Houdmont, assistant-chercheur (ULB) ; Xavier Hubaut, Prof.Ém. (ULB) ; Bernard Hubeau, Prof. (UAntwerpen) ; Perrine Humblet, Prof. (ULB) ; Mark Hunyadi, Prof. (UCL) ; Patrick Italiano, chercheur (ULiège) ; Patric Jacobs, Prof.Em. (UGent) ; Paul Jacobs, Prof. (ULB) ; Sigrid Jacobs, researcher (UGent) ; Marc Jacquemain, Prof. (ULiège) ; David Jamar, Prof. (UMons) ; Mieke Jans, Prof. (UHasselt) ; Herwig Janssens, Prof. (UHasselt) ; Jozef Janssens, Prof.Em. (KUB) ; Jürgen

Jaspers, Prof. (ULB) ; Hilmi Kaçar, onderzoeker (UGent) ; Dan Kaminski, Prof. (UCL) ; Zeger Karssen, Prof. (ULB) ; Dimokritos Kavadias, Prof. (VUB) ; Bie Kentane, lector (VSPW-Gent) ; Sarah Kesenne, PhD student (Luca SAGent) ; Stefan Kesenne, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Chris Kesteloot, Prof. (KULeuven) ; Farid Khelifa, research assistant (UMons) ; France Kittel, Prof.Ém. (ULB) ; Demir Köse, teaching assistant (UGent) ; Marieke Krijnen, PhD student (UGent) ; Marc Labie, Prof. (UMons) ; Rudi Laermans, Prof. (KU Leuven) ; Pieter Lagrou, Prof. (ULB) ; Benjamin Lambert, assistant (UNamur) ; Maxime Lambrecht, Prof. (UCL) ; Liliane Lammens, docent (VSPW-Gent) ; Pierre Lannoye, Prof. (ULB) ; Bruno Lapauw, Prof. (UGent) ; Louis Larue, assistant/doctorant (UCL) ; Jean Leclercq, Prof. (UCL) ; Jérôme Lechien, médecin doctorant (UMons) ; Vincent Legrand, Prof. (UCL) ; Giovanna Lelli, Prof. (UGent) ; Andreia Lemaître, Prof. (UCL) ; Gwen Lemey, projectcoördinator (UAntwerpen) ; Marc Lenaerts, Prof. (ULB) ; Matthieu Lenoir, Prof. (UGent) ; Annik Leroy, Prof. (ERGraphique) ; Daniël Libens, Docent (KASK Gent) ; Roland Libois, Prof. (ULiège) ; Matthias Lievens, Dr. (KULeuven) ; Maarten Loopmans, Prof. (KULeuven) ; Stéphanie Loriaux, Prof. (ULB) ; Fred Louckx, Prof.Em. (VUB) ; Nicolas Louis, maître de conférences (UNamur) ; Madeline Lutjeharms, Prof.Em. (VUB) ; Frank Maes, Prof. (UGent) ; Renaud David Maes, Prof. (ULB) ; Olivier Malay, doctorant (UCL) ; Jacques Malchaire, Prof.Ém. (UCL) ; Ico Maly, Prof. (UTilburg) ; Jan Maniewski, Dr. gep. stagemeester (VUB) ; Pierre Marage, Prof. (ULB) ; Christian Maroy, Prof. (UCL) ; Albert Martens, Prof.Em. (KULeuven) ; Marco Martiniello, Prof. (ULiège) ; Godelieve Masuy-Stroobant, Prof.Ém. (UCL) ; Xavier May, chercheur (ULB) ; Petra Meier, Prof. (UAntwerpen) ; Johan Mertens, Prof.Em. (UGent) ; Francine Mestrum (z. ond.) ; Bart Meuleman, Prof. (KULeuven) ; Leander Meuris, Prof. (UGent) ; Reine Meylaerts, Prof. (KULeuven) ; Lies Michielsens, Dr. (UAntwerpen) ; Herman Mielants, Prof. (UGent) ; Jacques Moriau, chercheur (ULB) ; Marc Mormont, Prof.Ém. (ULiège) ; Frank Moolaert, Prof. (KULeuven) ; Cécile Mounier, doctorante (UCL) ; D. Nakh., PhD (UGent) ; Patrice Neirinck, Prof. (ULB) ; Benoit Nemery, Prof. (KULeuven) ; Wim Nerinckx, Dr. (UGent) ; Ides Nicaise, Prof. (KULeuven) ; José-Manuel Nobre-Correia, Prof.Ém. (ULB) ; Joël Noret, Prof. (ULB) ; Ans Nys, docente (Luca SAGent) ; Liesbet Nys, Dr. (KULeuven) ; Michel Olyff, member (RBAcademy) ; Stijn Oosterlynck, Prof. (UAntwerpen) ; Jan Orbie, Prof. (UGent) ; Nouria Ouali, Prof. (ULB) ; Christine Pagnouille, Prof. (ULiège) ; Maurice Pasternak, Prof.Ém. (La Cambre) ; Geert Pauwels, Prof. (VUB) ; Jacques Pauwels, historicus Jef Peeters, onderzoeker (UC Leuven-Limburg) ; Wouter Peeters, vol. researcher (UGent/ULB) ; Daniel Peraya, Prof.Ém.(UCL/UGenève) ; Benoît Périlleux, Prof. (UCL) ; Jaak Perquy (filosoof) ; Johan Persyn, diensthoofd Communicatie (HOGent) ; Dominique Pestiaux, Prof.Ém. (UCL) ; Jean Pestieau, Prof.Ém. (UCL) ; Petra Pferdmenges, teacher and researcher (SLArchitectuur) ; Karen Phalet, Prof. (KULeuven) ; Luc Pien, docent (Luca SAGent) ; Jean-Marie Pierlot, Prof.Ém. (UCL) ; Danielle Piette, Prof. (ULB) ; Rik Pinxten, Prof.Em. (UGent) ; René Plisniers, chef de travaux retr. (UMons) ;

Thomas Pongo, rtassistent (UCL) ; Hervé Pourtois, Prof. (UCL) ; Veerle Provoost, Prof. (UGent) ; Johan Quaegebeur, Prof. (KULeuven) ; Stefan Ramaekers, Prof. (KULeuven) ; Maria Ramon, Prof. (HÉCharlemagne, Liège) ; Marc Reding, Prof. (UNamur) ; Luc Reychler, Prof.Em. (KULeuven) ; Nathalie Rigaux, Prof. (UNamur) ; Frank Roels, Prof.Em. (UGent) ; Michel Roland, Prof.Ém. (ULB) ; Pieter Rombouts, Prof. (UGent) ; Muriel Sacco, chercheuse (ULB) ; Mark Saey (filosoof) ; Pieter Saey, Prof.Em. (UGent) ; Hichem Sahli, Prof. (VUB) ; Omar Jabary Salamanca, Dr. (UGent) ; Saraa Saleh, Dr. (KULeuven) ; Francis Santens, onderzoeker (UGent) ; Marie Scheirlinck, v. docente (VSPW-Gent) ; Rita Schepers, Prof.Em. (KULeuven) ; Stefan Schepers, visiting professor (Northampton&Henley BS, UK) ; Lionel Schiavolin, PhD student (ULB) ; Christiane Schomblond, Prof.Ém. (ULB) ; Simone Schuiten (ÉSABruuxelles) ; Maria Sercu, onderzoeker (UGent) ; Stefaan Smis, Prof. (VUB) ; Frank Stappaerts, docent (FVGAntwerpen) ; Michel Staszewski, c.S. (ULB) ; Reinhard Steennot, Prof. (UGent) ; Isabelle Stengers, Prof.Ém. (ULB) ; Bernard Stevens, researcher (UCL) ; Jean Stillemans, Prof. (UCL) ; Lucienne Strivay, Prof. (ULiège) ; Marcelle Stroobants, Prof. (ULB) ; Linda Suy, researcher (RITCS) ; Erik Swyngedouw, Prof. (UManchester) ; Marc Swyngedouw, Prof. (KULeuven) ; Nozomi Takahashi, PhD (UGent) ; Fauzaya Talhaoui, researcher (UAntwerpen) ; Jan Tavernier, Prof. (UGent) ; Joseph Thas, Prof.Em. (UGent) ; Amandine Thiry, doctorante (UCL) ; Jean-Pierre Thys, Prof. (ULB) ; Anaëlle Tilborg, PhD (UNamur) ; Anya Topolski, post-doc (KULeuven) ; Tom Toremans, Prof. (KULeuven) ; Heleen Touquet, Prof. (KULeuven) ; Thomas Tousseyn, Prof. (KULeuven) ; Ward Treunen, member e.c. (BT) ; Monika Triest, Prof.Em. (UAmsterdam) ; Amélie Truwant, Prof. (UGent) ; Jean-Claude Twizere, chercheur (ULiège) ; Tomas Van Acker, onderzoeker (UGent) ; Guy Van Assche, Prof. (VUB) ; Simon Van Belle, Prof. (UGent) ; Jean Paul Van Bendegem, Prof. (VUB) ; Lucas Van Bortel, Prof.Em. (UGent) ; Petra Van Brabandt, Dr. (SL Antwerpen) ; Henri Van Bree, Prof. (UGent) ; Wilfried Van Craen (Hogeschool Gent) ; Pierre-Étienne Vandamme, doctorant (UCL) ; Marie Vandekerckhove, Prof. (VUB) ; Norbert Van den Bergh, Prof. (UGent) ; Gie van den Berghe, Prof. (UGent) ; Dorien Vanden Boer, onderzoekster (UGent) ; Nella van den Brandt, PhD, staff member (UGent) ; Michel Vandenbroeck, Prof. (UGent) ; Jef Van den Broeck, Prof.Em. (KULeuven/Artesis Antwerpen) ; Joost van de Oord, Prof. (KULeuven) ; Guido Vanden Wyngaerd, Prof. (KULeuven) ; Marc Vandepitte (filosoof) ; Robrecht Vanderbeeken, Dr. (VUB) ; Martial Van der Linden, Prof. (ULiège) ; Nicolas Van der Linden, Prof. (ULB) ; Dirk Vandermeulen, Prof. (KULeuven) ; Christian Vandermotten, Prof. (ULB) ; Erik Van der Straeten, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Patrick Van der Stuyft, Prof. (UGent) ; Helena Van der Vorst, Prof. (HSVives) ; Ludwig Vandevælde, Prof. (HOGent) ; Patrick Van de Voorde, Prof. (UGent) ; Lieselot Vanduynslager, onderzoeker (KULeuven) ; Barbara Van Dyck, Dr. (KULeuven) ; Maarten Van Dyck, Prof. (UGent) ; Piet Van Espen, Prof. (UAntwerpen) ; Thomas Vangeebergen, PhD student (ULiège) ; Patrick Van Gelder, Prof. (UGent) ; Geert Van Goethem, docent (Luca SA Genk/RITCS) ;

Karel Vanhaesebrouck, Prof. (ULB) ; Eric Vanhaute, Prof. (UGent) ; Michel Vanhoorne, Prof.Em. (UGent) ; Daniel Vanhove (auteur) ; Denise Vanhove, Prof. (Collège V-L-B) ; Geert Van Hove, Prof. (UGent) ; Marc Vanhove, Prof.Ém., (ERGraphique) ; Jacques Van Keymeulen, Prof. (UGent) ; Raphael Van Laere, gew. voorzitter (KA Oudheidkunde v.België) ; Axel van Lamsweerde, Prof. (UCL) ; René Van Malder, ens. retr. (H.E "Ichech-IstLouis-Isfsc) ; Wim Van Neer, Prof., (RBINS/KULeuven) ; Jacques Vanobbergen, Prof. (UGent) ; Geertrui Van Overwalle, Prof. (KULeuven) ; Philippe Van Parijs, Prof. (UCL) ; Willie van Peer, Prof.Em. (LMU, Munich) ; Jan Van Peteghem, Prof. (KULeuven) ; An Van Raemdonck, PhD student (UGent) ; Marc Van Ranst, Prof. (KULeuven) ; Thomas Van Riet, Prof. (KULeuven) ; Christophe Vanroelen, Prof. (VUB) ; Loes van Schie, onderzoekster (UGent) ; Jo Vanstraelen, lector (UHasselt) ; Marleen Vanvuchelen, Prof. (UHasselt) ; Steven Van Wolputte, Prof. (KULeuven) ; Elisabet Van Wymeersch, onderzoeker (UAntwerpen) ; Esther Venrooij, tutor atelier (Luca SAGent) ; Claude Veraart, Prof.Ém. (UCL) ; Ruddy Verbinnen, alg. coörd. (UABrussel) ; Jacques Verbist, Prof.Ém. (UNamur) ; Koen Verboven, Prof. (UGent) ; Aviel Verbruggen, Prof. (UAntwerpen) ; Gust Verbruggen, Prof.Em. (UGent) ; Barbara Verdonck, docent (Vives HS) ; Lieselot Verdonck, Dr. (UGent) ; Annelies Verdoolaege, Postdoc (UGent) ; Jef Verhoeven, Prof.Em. (KULeuven) ; Marie Verhoeven, Prof. (UCL) ; Pierre Verjans, Prof. (ULiège) ; Patrick Verlaak, head of Visual Arts (Luca SAGent) ; Griet Vermeesch, Prof. (VUB) ; Lode Verreyen, assistent (UGent) ; Tom Verschaffel, Prof. (KULeuven-Kulak) ; Henricus Verschure, Em.Prof. (KULeuven) ; Karl Verstrynghe, Prof. (VUB) ; Sigrid Vertommen, Dr. (UGent) ; Arnaud Vervoort, Prof. (UNamur) ; Pierre Viart, Prof.Ém. (HUDERF-ULB) ; Hendrik Vos, Prof. (UGent) ; Liliane Voyé, Prof.Ém. (UCL) ; Jan Vromman, teacher/research (RITCS) ; Jan Vranken, Prof.Em. (UAntwerpen) ; Else Walravens, Prof.Em. (VUB) ; Jan Wastiels, Prof. (VUB) ; Dominique Weerts, researcher (ECES) ; Mieke Wellens, docente (KASK Antwerpen) ; Sébastien Wertz, doctorant (UCL) ; Vincent Wertz, Prof. (UCL) ; Georges Wildemeersch, Prof. (UAntwerpen) ; Roos Willems, onderzoeker (UAntwerpen) ; Ria Willemsen, PhD (VUB) ; Patricia Willson, Prof. (ULiège) ; Diana Wynants, docente (KA Maasmechelen) ; Jan Wyns, docent (VSPW-Gent) ; Karim Zahidi, Prof. (UAntwerpen) ; Sami Zemni, Prof. (UGent) ; Zainab Zomlot, PhD- (VUB) ; Marc Zune, Prof. (UCL).

(b) Culturele lijst:

Karim Abraheem, photographe ; Malika Ahali, guide, MAS museum and Red Star Line museum ; Rachida Aziz, ontwerpster, Art@Azira ; Rudi Barnet, Théâtre et Cinéma ; Ginette Bauwens, filosoof ; Thomas Bellinck, theatermaker ; Laila Ben Allal, photographer ; Chokri Ben Chikha, Performance/Theatre, KASK/Faculty of Fine Arts University College Ghent ; Rachid Benissa, calligraphe et peintre ; Joachim Ben Yakoub, Pianofabriek ; Luk Berghe, artist ; Annick Blavier, plasticienne ; Thomas Blommaert, uitgeverij, EPO ; Charles Blondeel, film ; Brussels Brecht-Eisler Koor, muziek

(www.bbek.be) ; Kristien Buyse, photography, KASK ; Inez Carsauw, singer ; Lucas Catherine, auteur ; Saddy Choua, filmmaakster ; Luc Cleiren, muziek ; Robby Cleiren, actor, de Roovers ; Bruno Colet, plasticien ; Marie-France Collard, réalisatrice ; Jean Michel Corre, auteur ; Andrea Croonenberghs, actress singer presenter ; Benjamin Deboosere, Film & Photography ; Sarah Deboosere, film ; Werner De Bus, mime clown, Giebus Animatie-Mimegroep ; Pieter De Buysser, literature, theater ; Koen De Cauter, Musician ; Jean-Marc De Coninck, Photographe ; Frank De Crits, poetry, brussels poetry collective ; Peter De Groof, textielrestaurator, Koninklijk Museum voor het Leger ; Ugo Dehaes, dance, Kwaad Bloed vzw ; Andrea de Keijser, performance ; Nora De Kempeneer, De Markten ; Pascale Delagnes, musician-comedian ; Jacques Delcuvellerie, metteur en scène et directeur artistique du Groupov ; Bernard Delmotte, conservator/restaurateur muurschilderingen, stuc ; Roland Denaeyer, graphiste ; Wannes Deneer, theatre and music, Tuning People ; Didi de Paris, literature ; Jan De Smet, muzikant ; Annelys de Vet, designer (Disarming Design from Palestine, founder) ; Jozef Devillé, Film director ; Anne De Vos, fotografie, Vermeylefonds ; Pieter De Vos, filmmaker ; Hildegard De Vuyst, KVS ; Charles De Wachter, sculpture, ACM ; Lebuïn D'Haese, kunstenaar ; Roel Dieltiens, cellist ; Veerle Dieltiens, piano, Luca-Arts ; John Dobrynine, théâtre ; Charles Ducal, Dichter des Vaderlands ; Philippe Dumoulin, directeur Théâtre du Public ; Laurent d'Ursel, artiste ; Ewoud Dutellie, social worker, Victoria Deluxe vzw ; Sarah Eisa, theatermaker ; Fikry El Azzouzi, schrijver (proza en theater) ; Rachida El Garani, Film Director ; Cecilia Lisa Elicechce, Dance ; Youssef El Mousaoui, Comedian ; Tristan Faes, opera ; Evelyn Fischer, artist, independent ; Jean-Marie L.M. Flémal, Poetry, literary translation ; Lieve Franssen, koordinator, Brecht-Eislerkoor/ ShantiShanti ; Anne Ganzevoort, writing, bookdesign ; Jonas Geirnaert, television ; Herman Geys, artist, interartcity ; Ruud Gielens, acteur-regisseur ; Mireille Gleizes, pianiste, School of Arts, Ghent ; Jan Goossens, KVS ; Johan Grimonprez, film, HISK ; Frieda Groffy, poet ; Luuk Gruwez, literature, poet ; Carl Gydé, directeur CAMPO, Kunstencentrum CAMPO ; Guy Gypens, Kaaitheater ; Tarek Halaby, Dancer/Performer/Teacher, P.A.R.T.S / Rosas - Brussels ; Kristien Hemmerechts, writer ; Hilde Hendrickx, Backstage catering, freelance catering ; Nathalie Hendrickx, beeldend kunstenaar ; Sébastien Hendrickx, podiumkunsten, Etcetera ; Anke Hintjens, musician, independent ; HoedGekruid vzw, Woord en beeld ; Eva Houdova, réalisatrice, monteuse ; Wilfried Huet, artist, publisher of "GAGARIN the Artists in their Own Words" ; Sarah Hutse, organisator, 't Uilekot vzw ; Elisabeth Ida, Photography ; Mohamed Ikoubaân, Performing & Visual Arts, MOUSSEM ; Joris Iven, poet ; Remah Jabr, theater, freelance ; Erwin Jans, dramaturg ; Mich Jonckheere, concertathome ; 'KleinVerhaal' (Hans Dewitte) uit Oostende ; Mustafa Kör, schrijver ; Hélène Lacrosse, theatre director ; Rachida Lamrabet, writer ; Naomi Lapar, Law ; Marc Laquière, Federatie Marokkaanse Verenigingen FMV ; Ludwig Lemaire, beeldend kunstenaar ; Frie Leysen, festival director ; Michéle Liebman, music, Academy ; Jean-Pierre Lipit,

plasticien ; Garrett List, compositeur/pédagogue /interprète ; Rudy Luijters, artist (owner Luijters – Devet) ; Walter Maes, music ; Franz Marijnen Theatre/Opera Director ; Palobo Marisol, asbl ialma Musica ; Kobe Matthys, Performance ; Catherine Mayer, peintre ; Erwin Mortier, author ; Mouedden Mohsin, président, Les Ambassadeurs de la Paix ; Ramsey Nasr, actor/poet ; Inge Neefs, auteur ; Els Nouwen, beeldend kunstenaar ; Rudy Nuyens, graphic ; Michel Olyff, painter and illustrator, member Royal Belgian Academy ; Jo Op de Beeck, graficus/fotograaf ; Marisol Palomo, directrice, La Tentation ; Maurice Pasternak, artiste, principaux médiums : gravure et pastel Jacques Pauwels, historicus ; Ani Pavi, photographer ; Axl Peleman, muzikant ; Chloé Périlleux, actrice, compagnie Lune et l'autre ; Marijke Pinoy, actrice-regisseuse ; Alain Platel, choreograaf ; Philippe Pourbaix, Engraving puppetstheater, Artistes contre le mur, asbl ; Marianne Pousseur, singer actrice, Khroma ; Anne Provoost, auteur ; Jacob Rajchman, photographe ; Hugo Raspoet, vertaler ; Katrien Reist, art worker, Jubilee ; Marc Reynaerts, theater, Theater De Kreet ; Barrack Rima, illustreer ; Henri Roanne-Rosenblatt, cinéma, littérature ; Mong Rosseel, zanger, acteur ; Raven Ruëll, Groupov ; Aya Sabi, blogger ; Raymond Saublains, photographe ; Salvador Sanchis, dance ; Marie Scheirlinck, voormalig cultureel werkster ; Marc Schepers, beeldend kunstenaar ; Vital Schraenen, theater ; Luc Schuiten, architecte/artiste ; Asmaa Seba, artist-photographer ; Jonas Slaats, performance/lecturing ; Bart Slegers, acteur, Toneelgroep Amsterdam ; Krie Smet, beeldend kunstenaar ; Tom Struyf, theatre, MARS vzw ; Koen Stuyck, writer ; Daan Stuyven, music ; Linda Suy, performing arts ; Rita Teugels, beeldend kunstenaar ; Willy Thomas, actor, KVS ; Jean Marc Turine, cinéaste ; Dirk Tuypens, actor ; Tine Van Aerschot, Theater ; Tom Van Bauwel, freelance actor ; Alain van Crugten, littérature, théâtre ; Stefan van den Broeck, literature ; Ilja van de Wateringen freelance lightdesigner ; Stef Van Eyck, beeldend kunstenaar ; Geert Van Goethem, producer/regisseur, RITCS ; Tine Van Goethem, multidisciplinary, BOZAR ; Dirk Vanhaeren, Ceramic arts ; Anita Van Huffel, poëzie en kinderboeken ; Johan Van Hulle, music ; Toos van Liere, plasticienne ; Rob Van Vlierden, Poetry, dorpsdichter Overpelt ; Georgia Vardarou, choreographer ; Georges Vercheval, photographie ; Véronique Vercheval, photographe ; Frank Vercruyssen, actor/drama teacher, tg stan ; Eva Vergaelen, writer ; Ignaas Vermeiren, musician ; Klaus Verscheure, videast ; Luk Vervaet, auteur ; Geert Veuskens, documentary, Docwerkers vzw ; Laurence Vielle, poète ; Judith Vindevogel, music/theatre, WALPURGIS ; Erik Vlamincx, schrijver ; Bart Vonck, dichter/schrijver/vertaler ; Cees Vossen, podiumkunsten, MOUSSEM ; Jan Vromman, documentary, independent ; Gérard Weissenstein, Chanson ; Anne Westerduin, illustrator ; Viona Westra, musician, independent artist: KAN-KAN ; Dominique Willaert, theater en film, Victoria Deluxe ; Diana Wynants, keramiste ; Luc Wynants, dirigent and singer-songwriter, Kontrarie.
